

Nobilis viert nieuwe samenwerking

■ Twee nieuwe exposities zijn te zien in centrum voor prentkunst in Fochteloo

FOCHTELOO Na de succesvolle tentoonstelling met leeuwenhonden van de Groningse kunstenaars Marjolien Terwindt-Wetterau en Reinoud Kuipers opent het komende weekend het centrum voor prentkunst van Nobilis in Fochteloo twee nieuwe tentoonstellingen.

Centraal staat het werk van de grafisch kunstenaar Jakob Kruijff (1917-2001) uit Amsterdam, die samen met zijn vrouw Lisa Kruijff-Gehrels (1927-2010) twintig jaar lang een tweede huis had in Langedijke. De tentoonstelling met litho's van Jakob Kruijff markeert een nieuwe samenwerking die stichting Nobilis is aangegaan met de stichting Jakob Kruijff.

Laatstgenoemde stichting werd na het overlijden van de kunstenaar door diens weduwe in het leven geroepen. Die stichting wil het werk blijvend onder de aandacht brengen. Dat gebeurde door het organiseren van tentoonstellingen in ons land maar ook door de uitgave van twee fraaie boeken over leven en werk van Kruijff.

Bruidschat

Er was al langer contact met Nobilis, maar vorig jaar werd besloten tot een hechte samenwerking, waarbij de atelierlatenschap van Kruijff geschonken werd aan Nobilis met een forse bruidschat van 50.000 euro voor het collectiebeheer. Ook de voorraad van de twee boeken werd overgeheveld naar Fochteloo. Zaterdagavond komen beide be-

Jakob Kruijff, Friesland, aquareel, z.j. FOTO: STLET VORMGEVING

sturen bijeen om de samenwerkingsovereenkomst te ondertekenen en met elkaar van gedachten te wisselen over verdere projecten.

Eén project is al direct door Nobilis opgepakt. Het is de tentoonstelling van de resultaten van het project *Arcaðië. Ode aan Jakob Kruijff* met werk van drie prentkunstenaars: Henriëtte Tavener uit Heino, Margriet Thissen uit Eindhoven en Laura Hondshorst uit Arnhem. Onder leiding van de bekende lithograaf Aad Hekker uit Amsterdam werkten ze een aantal weekenden in de lithowerkplaats van Basement Press Diepenheim.

Het project werd financieel ondersteund door stichting Jakob Kruijff. Beide tentoonstellingen zijn te zien van zondag 29 maart tot en met zondag 17 mei 2026. De opening is zaterdagmiddag in het dorpshuis Et Legien waar Hielien Schretten een lezing houdt. Zij is de auteur van het boek *Het moet getekend worden. Leven en werk van Jakob Kruijff*. Schretten was werkzaam bij het Rijksmuseum Amsterdam maar schreef ook boeken voor Singer Museum Laren.

Verder zal lithograaf Aad Hekker iets vertellen over het Arcaðië-project en zal voorzitter van de Kruijffstichting Robert Klatter kort het woord voeren en Pieter Jonker van Nobilis gaat nader in op de nieuwe samenwerking. Voor de lezing maakte Sijtze Veldema uit Dwingelo een nieuwe PowerPointpresentatie over het werk van Jakob Kruijff.

Jakob Kruijff

De secretaris van stichting Jakob Kruijff Bauke Marinus uit Amsterdam vertelt: 'Op zeventienjarige leeftijd vertrekt Jakob Kruijff uit Indië. Hij gaat met zijn ouders naar Italië, waar de familie tot 1927 blijft wonen. In dat jaar wordt er opnieuw verhuisd, ditmaal naar Duitsland. Zo spreekt hij naast het Maleis ook Italiaans en Duits. Jakob Kruijff studeert in Berlijn en later in Dresden. Studeert eerst chemie en krijgt later lessen tekenen en schilderen aan de Kunstacademie van Dresden, in de jaren dat de bruine horden de samenleving steeds meer in hun klauwen

Jakob Kruijff als lithograaf aan het werk. EIGEN FOTO

krigen. Hij zal zich er zoveel mogelijk aan onttrekken. Na de oorlog vestigt hij zich in Amsterdam. In de Amsterdamse volksbuurt op Wittenburg vindt hij in een oud schoolgebouw gelegen op een plein achter hoge muren, een idyllische plek om te leven en te werken. Hier gaat hij lithograferen. De techniek waarbij je op lithostenen een tekening aanbrengt en waer je met behulp van een speciale techniek afdruken van kunt maken. In de jaren zeventig hebben hij en zijn vrouw Lisa een tweede huis in Noord-Italië, waar hij soms maandenlang werkt. Mensen en bomen zijn zijn onderwerpen geworden.'

Leraar

Op 36-jarige leeftijd gaat hij de opleiding volgen aan de zogenaamde Teekenschool in het het Rijksmuseum in Amsterdam. Eerst wordt hij leraar tekenen aan een huishoudschool en daarnaast geeft Kruijff

museumlessen in het Stedelijk Museum en het Rijksmuseum en verzorgt er rondleidingen. In 1960 wordt hij docent aan de Opleiding tot Tekeneren. Dat doet hij twintig jaar. Vanaf 1971 mag hij les geven in grafische technieken. De in het noorden bekende lithograaf en oud-docent aan de Academie Minerva Wim Jonkman is een van zijn belangrijke studenten. Na het overlijden van de techniek afdruken in 2001 beëindigt zijn weduwe Lisa Gehrels de atelierlatenschap te ordenen en maakt het financieel mogelijk dat de collectie een goede toekomst heeft.

Arcaðië

Dit jaar is het 25 jaar geleden dat Jakob Kruijff overleed. Reden voor de drie beëindigde kunstenaars Laura Hondshorst, Margriet Thissen en Henriëtte Tavener om in de geest van Jakob Kruijff gezamenlijk een aantal weekenden te plannen in de lithowerkplaats van Basement Press

Diepenheim.

Bij iedere bijeenkomst dwalden ze door de bosrijke landgoederen rondom Diepenheim. Op zoek naar landschappelijke elementen die zo kenmerkend zijn voor de prenten van Kruijff: boompartijen, ondoordringbare vegetatie, ruimte, licht en schaduw. Ze experimenteerden met het overzetten van hun 'plein-airtakeningen' naar de lithostenen en met ingrepen tijdens het drukproces. Stap voor stap benaderen ze een harmonie die Kruijff zelf zo poëtisch had weten te vangen in zijn zoektocht naar het ongerepte.

De beide tentoonstellingen zijn te zien tot en met zondag 17 mei. Dan sluit het centrum voor prentkunst voor de periode van een half jaar in verband met de verbouwing. Daarna wordt de heropening gevierd met een spektakelstuk: de tentoonstelling van werk van 26 prominente Amsterdamse kunstenaars uit de Nobiliscollectie.

Piloot dodelijk ongeluk luchtballon De Hoeve onschuldig

ROBERT JAN SPEERSTRA

DE HOEVE De piloot van de luchtballon die afgelopen zomer in een weiland bij De Hoeve in grote problemen kwam, is onschuldig. Dat heeft het Openbaar Ministerie in Noord-Holland besloten.

Het OM in Noord-Holland gaat over mogelijke straffe feiten in de burgerluchtvaart. Hier, in Haarlem, werkt de landelijk luchtvaartofficier van justitie. Vrijdagochtend meldde het OM een beslissing te hebben genomen in het dossier over het luchtballonongeluk bij De Hoeve. Bij dit ongeluk, op 13 augustus 2025, viel een dode: een 66-jarige vrouw uit Opsterland.

'Volgens het OM treft de piloot, die als enige als verdachte was aangemerkt, geen schuld. De copiloot van de luchtballon is nooit verdachte ge-

weest. Het OM wil niks zeggen over de woonplaats en leeftijd van de piloot (officieel: gezagvoerder). De zaak wordt geseponeerd.

Noodeltje

Het ongeluk bij De Hoeve was volgens het OM in Noord-Holland 'het gevolg van een noodeltje samenloopt van onvoorzienbare omstandigheden'. De piloot heeft niet onzorgvuldig gehandeld.

Integendeel, stelt het Openbaar Ministerie. Hij heeft 'onder de gegeven omstandigheden' juist een zorgvuldig afweging gemaakt over de keuze van het landingsveld en de uitvoering van de landing, blijkt uit onderzoek. Daarnaast was de luchtballon luchtwaardig. Deze beschikte ook over voldoende brandstof. Er zijn geen aanwijzingen gevonden dat de voorbereiding van de piloot onvoldoende was, aldus het OM.

Vrij spel na het ongeluk startte de luchtvaartpolitie een strafrechtelijk onderzoek. De piloot werd onder andere verdacht van 'schuld aan het verongelukken van de luchtballon waardoor iemand is overleden en een aantal anderen (zwaar)gewond zijn geraakt', zo klonk het officieel.

Een ook van het deelnemen aan het luchtverkeer 'op een manier dat daarvoor personen in gevaar werden gebracht' en van een gebrekkige vluchtvoorbereiding. Deze verdienkingen hadden mede te maken met de sterke wind tijdens de ballonvaart. Die windsnelheid was hoger dan vooraf bekend en was 'niet voorzienbaar', stelt het OM vrijdag. De weersverwachtingen vormden geen aanleiding om de trip te annuleren.

Andere ballonvaarders hebben verklaard die dag onder vergelijkbare omstandigheden te zijn vertrok-

ken. Tijdens de gezamenlijke briefing zag niemand van hen aanleiding om vaarten te annuleren. De weersverwachtingen van het KNMI lagen gedurende de geplande vaart (ruim) binnen de toegestane grenzen, aldus het OM.

Het ongeluk bij De Hoeve gebeurde

De luchtballon in het weiland de dag na het ongeluk. FOTO: ANP

de twaendagavond 13 augustus rond 21.00 uur. Een uur eerder was de luchtballon, de grootste van Nederland, met 32 passagiers opgestegen in Joure.

Harde wind

De piloot en de copiloot kwamen in de problemen tijdens de landing in een weiland. De ballon ging, nadat ineens een harde wind was opgestoken, over een afstand van zo'n 200 meter stuitender door het gras. Meerdere passagiers werden hierbij uit de mand geslingerd. Het ongeluk eiste één dodelijk slachtoffer, een 66-jarige vrouw uit Opsterland. Er waren vijf zwaargewonden.

Hulpdiensten rukten die avond massaal uit. Zo kwamen onder meer veertien ambulances uit Friesland, Drenthe en Overijssel naar De Hoeve, evenals twee traumahelicopters en veel brandweerwagens.